

"Η Ενίσχυση της Κοινωνικής Λειτουργικότητας του Χρόνιου Ασθενή και της Οικογένειάς του μέσα από την Κατ' Οίκον Φροντίδα"

Χρήστος Λαμπρογιώργος
Κοινωνικός Λειτουργός – Επιστημονικά Υπεύθυνος
"Σε Υποστηρίζω Κατ' Οίκον"

Κατ' οίκον φροντίδα

- Σύμφωνα με τον Αμερικάνικο Ιατρικό Σύλλογο και το Σύνδεσμο Νοσηλευτών *η κατ' οίκον φροντίδα αποτελεί το σύνολο των δραστηριοτήτων με βάση της οποίες οι υπηρεσίες υγείας μεταφέρονται στα άτομα και στις οικογένειες στο χώρο που ζουν με αντικειμενικό σκοπό την διατήρηση, την προαγωγή και την αποκατάσταση της υγείας τους.*
- Η κατ' οίκον φροντίδα **βοηθά** τα άτομα να αυξήσουν το επίπεδο της ανεξαρτησίας, περιορίζοντας στο ελάχιστο τις δυσμενείς επιδράσεις της αναπηρίας ή της ασθένειας.

Κατ' οίκον φροντίδα

- Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) η ενεργή κατ' οίκον φροντίδα των χρόνιων ασθενών και των οικογενειών τους, που αντιμετωπίζουν προβλήματα από νοσήματα απειλητικά για τη ζωή τους έχει στόχο εκτός από τον έλεγχο του πόνου, την αντιμετώπιση των ψυχολογικών, κοινωνικών και πνευματικών αναγκών τους.

Κατ' οίκον φροντίδα

Κατηγορίες ασθενών που εξυπηρετούμε

- Ασθενείς μετά την έξοδό τους από το νοσοκομείο όπου έχουν ανάγκη για συνέχιση της θεραπείας του στο σπίτι
- Ασθενείς με χρόνια νοσήματα
- Άτομα που δεν μπορούν ή δεν επιθυμούν να μετακινηθούν από το σπίτι
- Άτομα με αναπηρίες (παιδιά & ενήλικες)
- Ηλικιωμένους
- Εγκύους
- Ψυχιατρικούς ασθενείς

Αίτια κατ' οίκον φροντίδα

- Η άνοδος του ποσοστού των χρονίων πασχόντων που έχει σαν συνέπεια την ανάγκη παροχής περισσότερης φροντίδας.
- Η ανακάλυψη υπερσύγχρονων ηλεκτρονικών συσκευών καθώς και η δυνατότητα εφαρμογής πολύπλοκων τεχνικών στο σπίτι
- Η φροντίδα στο σπίτι είναι φθηνότερη από την νοσοκομειακή
- Έλλειψη νοσοκομειακών κλινών
- Πολλοί ασθενείς προτιμούν να δέχονται φροντίδα στο σπίτι τους, διότι η συναισθηματική πίεση είναι λιγότερη σε σχέση με το νοσοκομείο αποφεύγοντας έτσι και το χωρισμό με τα άλλα μέλη της οικογένειάς τους και του περιβάλλοντος που ζούνε
- Πολλοί ασθενείς προτιμούν να πεθαίνουν στο σπίτι και χρειάζεται και η ανάλογη φροντίδα

Ανάγκες των χρόνιων ασθενών

- Σωματικές
- Ψυχολογικές / συναισθηματικές
- Πληροφοριακές / επικοινωνιακές
- Κοινωνικές
- Οικονομικές
- Βιολογικές
- Κατανόηση & αποδοχή
- Ασφάλεια & προστασία
- Αυτοεκτίμηση
- Αυτοπραγμάτωση
- Πρακτικές καθημερινότητας
- Θρησκευτικές

Στόχοι της κατ' οίκον φροντίδας

- Η βελτίωση της υγείας και της ποιότητας ζωής του ασθενούς μέσω ολοκληρωμένης πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.
- Η μείωση της ανάγκης για νοσηλεία σε νοσοκομεία κ γηροκομεία ή άλλων θεσμικών τοποθετήσεων.
- Η μείωση των επισκέψεων στα τμήματα επειγόντων περιστατικών των νοσοκομείων.
- Η μείωση του χρόνου νοσηλείας σε νοσοκομείο και του κίνδυνου επανεισαγωγής.
- Η δυνατότητα στους ασθενείς με τερματική νόσο να πεθάνουν στο σπίτι τους με άνεση και αξιοπρέπεια αν αυτό είναι η επιθυμία τους.
- Η ενίσχυση του προσδόκιμου επιβίωσης.

Επιμέρους στόχοι

- Αποφυγή στρεσογόνων επαφών
- Παροχή βοήθειας στην οικογένεια για αποδοχή της ασθένειας
- Ενημέρωση για θέματα οικογενειακού προγραμματισμού σε σχέση με τον ασθενή
- Εξασφάλιση υπηρεσιών τις οποίες χρειάζεται η οικογένεια αλλά δεν μπορεί να επιτύχει μόνη της
- Επιδημιολογική έρευνα

Βασικοί άξονες

Κοινωνική λειτουργικότητα

- Είναι σημαντικό παρά το πρόβλημα της υγείας, ο χρόνιος ασθενής να έχει την δυνατότητα επανάκτησης ενός «φυσιολογικού» ρυθμού ζωής και επανένταξης στο κοινωνικό και εργασιακό του περιβάλλον.

Σε ποιους τομείς

1. Βιολογικός (σε θέματα, όπως: απομόνωση, στίγμα, σχέσεις με την οικογένεια, τους φίλους και το προσωπικό υγείας).
2. Συναισθηματικός (αυτο-εικόνα, οικονομικά ζητήματα, επαναπροσδιορισμός στόχων και προσδοκιών, επαναξιολόγηση των αξιών, θέματα πνευματικότητας, εύρεση νοήματος στην όλη εμπειρία) .
3. Συμπεριφορικός (έλεγχοι υγείας, τήρηση των ιατρικών οδηγιών, διαχείριση της εξέλιξης της ασθένειας).

Stewart, Ross και Hartley (2004)

Προκλήσεις

- Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε στις 2 φάσεις (οξεία και χρόνια) της χρόνιας ασθένειας είναι οι εξής:

Οξεία φάση

- Κατανόηση της ασθένειας.
- Αλλαγή τρόπου ζωής και συμπεριφορών που σχετίζονται με την υγεία.
- Αντιμετώπιση της ασθένειας και των συνεπειών της
- Έκφραση συναισθημάτων.
- Αναγνώριση της νέας κατάστασης και των επιπτώσεών της στον εαυτό, τη ζωή και τις σχέσεις με τους άλλους.

Χρόνια φάση

- Εξασφάλιση της ποιότητας ζωής σε κοινωνικό, επίπεδο ψυχολογικό, εργασιακό και βιολογικό – σωματικό. 2.
- Τήρηση των ιατρικών οδηγιών.
- Κινητοποίηση του υποστηρικτικού δικτύου.
- Κατανόηση της κατάστασης υγείας και της θεραπείας.
- Έκφραση συναισθημάτων.
- Αναγνώριση των επιπτώσεων της κατάστασης στον εαυτό, τη ζωή και τις σχέσεις με τους άλλους.

Τρόποι επανάκτησης της κοινωνικής λειτουργικότητας

1. Πληροφόρηση
 2. Αξιοποίηση της κοινωνικής υποστήριξης
 3. Εκμάθηση τεχνικών διαχείρισης του στρες
- *Οι συνήθεις στόχοι των παρεμβάσεων επανάκτησης της κοινωνικής λειτουργικότητας είναι η μείωση της δυσφορίας και των αρνητικών συναισθημάτων, η βελτίωση της ποιότητας ζωής και η ενίσχυση της χρήσης λειτουργικότερων στρατηγικών αντιμετώπισης του στρες και της καθημερινότητας του ασθενούς.*

Υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας (I)

- Αξιολόγηση του ατόμου στο περιβάλλον που ζει, με στόχο τον εντοπισμό των αναγκών υγείας και προβλημάτων
- Σχεδιασμός, οργάνωση, προσφορά ιατρικής & νοσηλευτικής φροντίδας στους ασθενείς
- Καθοδήγηση και συμβουλευτική για λήψη προληπτικών μέτρων για αποφυγή προβλημάτων ή επιπλοκών που προκύπτουν από μια παθολογική κατάσταση
- Εκπαίδευση και ψυχολογική υποστήριξη των ατόμων για αυτοφροντίδα
- Ενημέρωση και ενδυνάμωση των ατόμων/ οικογενειών ώστε να αξιοποιούν τις υπηρεσίες/πόρους της κοινότητας που ζουν
- Συμβουλευτική και καθοδήγηση για τη δημιουργία και διατήρηση υγιεινού και ασφαλούς περιβάλλοντος.

Υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας (II)

- Ψυχολογική στήριξη και φροντίδα του ασθενούς και της οικογένειας του που βρίσκεται στο τελικό στάδιο της ζωής του.
- Ανακούφιση του πόνου.
- Εκπαίδευση ατόμου /οικογένειας/ φροντιστή για τη σωστή αντιμετώπιση της ασθένειας και των συμπτωμάτων της.
- Σύνδεση του ατόμου με άλλες Υπηρεσίες (κοινωνικές, κοινοτικές, ψυχικής υγείας).
- Παροχή φύλαξης.

Υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας (III)

- Συμβουλεύει τον ασθενή και θεωρείται ο σύνδεσμος με το σύστημα υγείας.
- Εκτιμά την ασφάλεια του σπιτιού για τον ασθενή.
- Καταγράφει όλες τις νοσηλευτικές πράξεις και φροντίζει για τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται.
- Καθησυχάζει τα άτομα από το τηλέφωνο.
- Αξιολογεί τις άμεσες και μακροχρόνιες ανάγκες υγείας των αρρώστων και των οικογενειών τους.
- Πραγματοποιεί ομαδικές συναντήσεις με τις οικογένειες των χρόνιων πασχόντων.
- Παρέχει συνοδευτικές υπηρεσίες (ψυχαγωγικές, θρησκευτικές εκδηλώσεις, κ.ά.)
- Παρέχει υπηρεσίες οικιακής βοήθειας.

Η Διεπιστημονική Ομάδα

1. Ιατροί
2. Νοσηλευτές
3. Κοινωνικός Λειτουργός
4. Ψυχολόγος
5. Οικιακοί βοηθοί
6. Φυσιοθεραπευτής
7. Άλλες ειδικότητες
8. Βοηθητικό – διοικητικό προσωπικό

Δυσκολίες στην οικογένεια του ασθενούς (I)

- Προβλήματα από τη φύση της νόσου, ως γενική εικόνα.
- Προβλήματα βιολογικά, ψυχολογικά, κοινωνικά.
- Συγγενικές και κοινωνικές πιέσεις και διχογνωμίες.
- Αποδοχή εντάσεων και επιθετικότητας.
- Μοίρασμα του χρόνου σε περισσότερες ασχολίες, ίσως και σε περισσότερους χώρους.
- Παραμέληση άλλων μελών της οικογένειας ή ευέξαπτη συμπεριφορά ως αποτέλεσμα πίεσης χρόνου και συναισθημάτων.
- Παραμέληση εργασίας και πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση που συνεπάγεται η νόσος.
- Διεκπεραίωση γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Δυσκολίες στην οικογένεια του ασθενούς (II)

- Συμμετοχή στην ενημέρωση ή την ευθύνη για την απόκρυψη της διάγνωσης.
- Μεταμφίηση της λύπης, της αγωνίας και των άλλων συναισθημάτων τους σε ευχάριστη συμπεριφορά, ώστε να μην καταλάβουν την αλήθεια ή τη σοβαρότητα ο ασθενής.
- Δοσοληψίες με ιατρονοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό.
- Παραμέληση εαυτού και προβολή στον εαυτό τους φόβων για τη νόσο, είτε λόγω κληρονομικότητας είτε λόγω κοινού τρόπου ζωής.

Ανάγκες της Οικογένειας

Ανάγκες

- Ανάγκη για ψυχολογική στήριξη
- Ανάγκη για επικοινωνία & σύνδεση δικτύων
- Ανάγκη για οικονομική υποστήριξη για την κάλυψη της κατ' οίκον φροντίδας
- Ανάγκη για εκπαίδευση & ενημέρωση στα θέματα φροντίδας του ασθενούς

Στόχοι εκπαίδευσης οικογένειας

- Να επισημαίνουν εγκαίρως εκδηλώσεις που θέτουν σε κίνδυνο ή μειώνουν την ποιότητα ζωής των ασθενών τους.
- Να υποστηρίζουν κατόπιν καθοδήγησης – στήριξης.
- Να να είναι πιο αποτελεσματικές οι προσπάθειες τους.
- Να είναι λιγότερο ψυχοτραυματική η ενασχόληση τους.
- Να μάθουν ότι υπάρχουν τρόποι και φορείς για την πολύπλευρη ατομική ή ομαδική υποστήριξη ασθενών και συγγενών.
- Να μάθουν ότι υπάρχουν δικαιώματα και προγράμματα αποκατάστασης.

Τα πλεονεκτήματα της φροντίδας κατ' οίκον

1. Η επίσκεψη στο σπίτι δίνει τη δυνατότητα να **παρατηρήσουμε** την πραγματική οικογενειακή κατάσταση και να σχηματιστεί μια σαφή εικόνα.
2. Τα μέλη της οικογένειας αισθάνονται μεγαλύτερη άνεση να συζητήσουν θέματα και προβλήματα γιατί διαπιστώνουν ότι η ώρα αυτή είναι **δική τους** και η επίσκεψη έγινε **γι' αυτούς**.
3. Η επίσκεψη στο σπίτι σαν μέθοδος επικοινωνίας είναι η πιο **προσωπική και εξατομικευμένη**.
4. Η οικογένεια με την επαφή αυτή **αποκτά εμπιστοσύνη** στους επαγγελματίες που παρέχουν την κατ' οίκον φροντίδα.
5. Αποφυγή μετακινήσεων & παραμονή στο σπίτι.
6. Μείωση εισαγωγών σε νοσοκομεία.

Τα μειονεκτήματα της φροντίδας κατ' οίκον

1. Κόστος παροχής υπηρεσιών που δεν καλύπτονται από τα ταμεία.
2. Χρόνος και κόστος μετακίνησης.

■ Σας ευχαριστώ